Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu 2025-26 – Fersiwn Hawdd ei Darllen

Mae'r adroddiad yma'n esbonio sut y gwnaeth Cynghorwyr wirio a gwella penderfyniadau'r Cyngor

Beth yw Craffu?

Craffu yw pan mae Cynghorwyr yn gofyn cwestiynau

Maen nhw'n gwirio bod penderfyniadau'n iawn

Maen nhw'n siarad ar ran trigolion

Am beth mae'r adroddiad yma'n sôn?

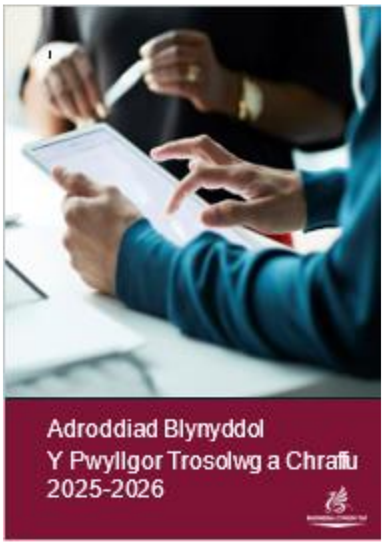

Mae'r adroddiad yma'n esbonio beth mae **pedwar Pwyllgor Craffu'r** Cyngor wedi bod yn gweithio arno yn ystod 2025 a 2026.

Mae'n nodi'r pynciau maen nhw wedi'u trafod, gyda phwy maen nhw wedi gweithio a ble maen nhw'n gallu awgrymu newidiadau a fydd o fudd i drigolion RhCT. Maen nhw wedi trafod materion sydd, yn eu barn nhw, yn gallu gwneud gwahaniaeth i drigolion.

Maen nhw wedi **awgrymu newidiadau** i'r Cabinet, sy'n gwneud penderfyniadau'r Cyngor.

Beth yw enwau'r pedwar Pwyllgor Craffu a beth ydyn nhw'n ei drafod?

Y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu – Dyma'r prif bwyllgor ac mae'n trafod y pynciau cyffredinol sy'n effeithio ar drigolion a'r materion sydd, ym marn y Cyngor, yn bwysig i bawb yn RhCT.

Y Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant – Mae'r Pwyllgor yma'n trafod materion sy'n effeithio ar addysg, ysgolion, disgyblion a'u teuluoedd, a gwasanaethau'r Cyngor ar gyfer pobl ifainc.

Y Pwyllgor Craffu – Gwasanaethau Cymuned – Mae'r Pwyllgor yma'n trafod materion sy'n cynnwys iechyd a lles pawb sy'n byw yn RhCT, sy'n golygu teimlo'n iach neu'n hapus. Pynciau megis gwasanaethau hamdden, gwasanaethau cymdeithasol i oedolion ac iechyd y cyhoedd.

Y Pwyllgor Craffu – Materion yr Hinsawdd, Gwasanaethau Rheng Flaen a Ffyniant – Mae'r Pwyllgor yma'n trafod materion megis gwastraff,

ailgylchu a phriffyrdd, a sut mae'r Cyngor yn chwarae ei ran i fynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd.

- Mae **14 Cynghorydd** ar bob Pwyllgor Craffu.

- Mae cyfarfodydd yn cael eu cynnal **bob mis**, neu'n fwy aml os bydd angen.

- Gall trigolion **wylio'r cyfarfodydd yn fyw** neu wylio'r recordiadau ar ôl iddyn nhw orffen.

- Gall trigolion hefyd ofyn i ddod i **gyfarfod wyneb yn wyneb.**

Cyflawniadau Mawr

Mae'r Pwyllgorau Craffu wedi gwneud 131 o awgrymiadau ar gyfer newid

Mae 27 o bobl o'r tu allan i'r Cyngor wedi dod i gyfarfodydd er mwyn helpu i roi cyngor a gwybodaeth i Aelodau'r Pwyllgorau

Maen nhw hefyd wedi anfon 11 o lythyron i'r Cabinet er mwyn gwneud newidiadau i syniadau penodol mewn adroddiadau

Yr hyn y gwnaethon nhw ei drafod

Edrychodd y **Pwyllgor Trosolwg a Chraffu** yn fanwl ar sut mae'r Cyngor eisiau gwario arian cyn y cytunwyd arno, ac ar yr hyn a ddywedodd y cyhoedd, i sicrhau bod y broses yn deg trwy ofyn i gynifer o bobl â phosibl am eu barn.

Edrychodd y **Pwyllgor Craffu – Addysg a Chynhwysiant** ar newidiadau y mae'r Llywodraeth eisiau eu gwneud i Fwyta'n Iach mewn Ysgolion. (Ysgrifennodd lythyr i Lywodraeth Cymru gyda'i newidiadau awgrymedig o ran costau ac anghenion deietegol arbennig).

Cafodd y **Pwyllgor Craffu – Gwasanaethau Cymuned** gyfle i drafod yr adroddiad ar sut mae Cynhalwyr di-dâl yn cael cymorth cyn i'r Cabinet wneud unrhyw benderfyniadau. Awgrymodd nifer o newidiadau i sicrhau bod Cynhalwyr di-dâl yn cael y cymorth gorau.

Trafododd y **Pwyllgor Craffu – Materion yr Hinsawdd, Gwasanaethau Rheng Flaen a Ffyniant** derfyn cyflymder 20mya Llywodraeth Cymru. Cododd Aelodau nifer o bwyntiau i'w hystyried, ochr yn ochr â'r hyn a ddywedodd y cyhoedd, i sicrhau bod y broses o newid terfyn cyflymder rhai ffyrdd yn ôl i 30mya yn digwydd yn ddiogel.

Pa wahaniaeth wnaethon ni?

Mae'r Pwyllgorau Craffu wedi gwneud gwahaniaeth trwy gynnig nifer o newidiadau i'r Cabinet feddwl amdanyn nhw cyn gwneud penderfyniadau.

Mae'r Pwyllgorau Craffu wedi rhoi adborth yn rhan o nifer o ymgynghoriadau, a dyma sut y caiff pobl leisio eu barn cyn i Lywodraeth Cymru wneud penderfyniadau.

Mae'r Pwyllgorau Craffu wedi gweithio gyda phartneriaid, sefydliadau a grwpiau cymunedol pan oedd angen cyngor arbenigol a safbwynt arall, er mwyn helpu'r Cynghorwyr gyda'u gwaith.

Mae'r Pwyllgorau Craffu wedi croesawu aelodau'r cyhoedd i'w cyfarfodydd, sy'n bwysig iawn er mwyn i'r Cyngor glywed eu barn.

Mae'r Pwyllgorau Craffu yn cynllunio at y dyfodol ac yn rhoi rhestr o bynciau i'w trafod at ei gilydd

bob blwyddyn. Mae hyn yn sicrhau bod pethau'n cael eu gwneud.

Sut mae modd i chi gymryd rhan

- **Cewch chi wylio cyfarfodydd craffu ar-lein**
- **Cewch chi weld beth mae Cynghorwyr yn ei drafod**
- **Cewch chi gysylltu â'ch Cynghorydd lleol**
- **Cewch chi rannu'ch barn neu godi pryderon**
- **Cewch chi awgrymu pynciau i'w trafod**
- **Mae hyn yn helpu Cynghorwyr i ganolbwyntio ar faterion sy'n bwysig i chi**
- **Cewch chi ddarllen adroddiadau ar wefan y Cyngor**

Y Flwyddyn Nesaf

Mae'r Pwyllgorau Craffu yn RhCT eisiau parhau i wneud gwaith da y flwyddyn nesaf felly maen nhw wedi penderfynu canolbwyntio ar rai meysydd:

- **Nod 1:** Gweithio gyda thrigolion RhCT ac annog rhagor o aelodau'r cyhoedd i fynd i gyfarfodydd.

- **Nod 2:** Parhau i edrych ar bynciau sy'n effeithio ar drigolion fel bod modd i'r Pwyllgorau Craffu wneud gwahaniaeth.

- **Nod 3:** Sicrhau bod aelodau'r Pwyllgorau Craffu'n cael y cymorth gorau posibl i gyflawni eu gwaith.